

Aan:
de voorzitter en leden van
Provinciale Staten van Drenthe

Assen, 15 mei 2020
Ons kenmerk 20/5.2/2020001103
Behandeld door mevrouw R. Ossel (0592) 36 55 98
Onderwerp: Gevolgen coronacrisis
Status: Ter informatie

Geachte voorzitter/leden,

Het is inmiddels 15 mei 2020, precies twee maanden nadat het Kabinet de eerste maatregelen voor het tegengaan van de verspreiding van het coronavirus instelde. De scholen gingen dicht en iedereen werd opgeroepen zoveel mogelijk thuis te werken. De horeca, sportclubs, zwembaden en sauna's moesten hun deuren sluiten. Eind maart volgden aanscherpingen onder meer door het verbieden van het uitvoeren van contactberoepen en alle evenementen en samenkomsten. Wij hebben als samenleving ingrijpende weken achter de rug waarin eenieder zich zoveel mogelijk aan alle richtlijnen hield. En dat heeft resultaat gehad.

Wij hebben veel waardering voor alle inwoners, ondernemers, verenigingen en organisaties die ondanks alle beperkingen zich aan de richtlijnen hebben gehouden en op zoek zijn gegaan naar creatieve oplossingen.

Wij zijn er nog niet, maar er komt gelukkig letterlijk en figuurlijk weer wat meer bewegingsruimte. Ook in Drenthe gebeurt er veel. Wij hebben voor u weer de meest recente informatie verzameld. Via deze brief informeren wij u over de maatregelen die wij (soms samen met anderen) nemen rondom de gevolgen van de coronacrisis.

Naast actuele informatie is het ook goed om verder vooruit te kijken. Wij weten dat de economische schade groot is en mogelijk nog groter wordt. Hier bereiden wij ons op voor en hierover staan wij in contact met onze partners. Wij hebben begin april een (ambtelijke) werkgroep 'beleid in uitvoering' ingesteld. Deze werkgroep brengt per beleidsveld de ontwikkelingen en scenario's in kaart, zodat wij dit kunnen betrekken bij onze besluitvorming. Voor de zomer willen wij u hierover verder informeren.

Veiligheidsregio Drenthe

De afgelopen weken vergaderde de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) wekelijks, onder voorzitterschap van burgemeester Marco Out, in het provinciehuis. Onze commissaris mevrouw Klijnsma sluit aan bij alle vergaderingen van het Regionaal Beleidsteam (RBT). Op deze manier zijn de bestuurlijke lijnen kort en wordt er constant zoveel mogelijk als één overheid gehandeld en naar buiten getreden.

In de aanloop naar Koningsdag, de Nationale Dodenherdenking en Bevrijdingsdag heeft de VRD een nadrukkelijk beroep gedaan op onze inwoners om aan deze speciale dagen een andere dan gebruikelijke invulling te geven. Daar is op een goede wijze gehoor aan gegeven. Nu de maatregelen voorzichtig worden versoepeld, krijgen wij te maken met de uitdaging en tegelijkertijd de opgave, dat de anderhalve-meter-afstand en andere maatregelen die van kracht blijven, goed worden nageleefd.

De duur van de crisis en de versoepeling van de maatregelen brengen de vraag met zich mee hoe de crisisorganisatie verder gaat. Daarbij wordt onder andere gekeken naar wat gemeenten zelf kunnen afhandelen en wat op de Drentse schaal opgepakt moet worden.

Vrijtijdseconomie

In de vrijetijdssector vallen momenteel grote klappen. Vanuit het Interprovinciaal Overleg (IPO), waarbinnen gedeputeerde Brink trekker is op het thema Vrijtijdseconomie, kijken wij samen met de sector, vertegenwoordigd door Gastvrij Nederland, de Marketingorganisaties en het Ministerie van Economische Zaken en Koninkrijksrelaties (EZK) naar de noodzakelijke en gewenste inzet voor hulp aan de sector en het herstel van het toerisme (eerst binnen Nederland). Vanuit het IPO is deze week het verzoek van Gastvrij Nederland om opnieuw met het Ministerie van EZK in gesprek te gaan ondersteund. Daarnaast wordt er gewerkt aan een meer structurele samenwerking in de vorm van een Taskforce.

De afgelopen periode hebben wij gekeken hoe wij de sector het beste kunnen ondersteunen op korte termijn en een regeling opgesteld om ondernemers in de vrijetijdssector (dagrecreatie, horeca en verblijfsrecreatie) een financieel 'steuntje in de rug' te bieden voor het realiseren van maatregelen voor de anderhalve-meter-economie. Een bijzondere situatie vraagt om bijzondere oplossingen. In een aparte brief ontvangt u hier meer informatie over.

Economie

De anderhalve-meter-economie begint langzaam op te starten, waarbij een directe ondersteuningsbehoefte blijft. De echte noodmaatregelen - directe financiële ondersteuning van bedrijven - is een taak voor het Rijk, zodat daar geen regionale verschillen in ontstaan. Vanuit onze provinciale rol houden wij in de gaten hoe dat loopt en waar eventuele hiaten zijn of categorieën buiten de boot vallen. En zorgen ervoor dat dit landelijk wordt aangekaart - zoals bijvoorbeeld de lobby voor grenswerkers. Via IkBenDrentsOndernemer (IBDO) helpen wij ondernemers, onder andere om goed toegang te krijgen tot landelijke steun. Tussen 16 maart 2020 en 11 mei 2020 heeft IBDO 312 gesprekken gevoerd, waarvan 239 corona-gerelateerd. Tot begin april waren vragen alleen maar corona gerelateerd. Ook heeft IBDO 7 webinars georganiseerd, met een totaal bereik van 950 deelnemers.

De economie wordt hard geraakt. Maar niet alle sectoren op dezelfde manier en ook niet op hetzelfde moment. Om de Drentse economie te versterken na de leniging van de eerste nood, zal ook een aanpak op maat nodig zijn. Wij laten nader onderzoek uitvoeren naar de sectorale en regionale effecten en zullen op basis van scenario's en in overleg met de diverse stakeholders de komende tijd bekijken wat nodig is en waar wij als provincie een rol kunnen spelen.

Voor een deel kunnen wij mogelijk ons reguliere instrumentarium inzetten, zoals de vouchers van IBDO en innovatieregelingen bij het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN). Wij zien dat daar ook veel belangstelling voor is.

Bij de NOM hebben tot nog toe 70 bedrijven (noordelijk) gebruik gemaakt van de mogelijkheid voor uitstel van betaling. Ook hebben 70 start-up en scale ups overbruggingskrediet aangevraagd in het kader van de COL-regeling.

Bij het SNN zijn 22 aanvragen binnengekomen voor de speciale COVID-19-tender van € 1 miljoen. Dat bedrag is ruimschoots overschreden, wat betekent dat niet alle aanvragen kunnen worden gehonoreerd. Over de beste aanvragen wordt op 19 mei 2020 besloten door het Dagelijks Bestuur van SNN.

Retail

Fysieke winkels hebben het tijdens de crisis extra moeilijk, terwijl online winkels een toename in de omzet zien. Ook na de crisis wordt geschat dat in een anderhalve-meter-maatschappij 15 tot 20% van het oorspronkelijk aantal bezoekers terecht kunnen in winkelstraten. Wij zijn voornemens om samen met gemeenten ondernemers te helpen bij het opzetten of verder uitbouwen van digitale winkelstraten/platformen om op die manier bij te dragen aan een grotere (lokale) zichtbaarheid en versterking van de weerbaarheid van ondernemingen.

Openbaar Vervoer

Door de coronacrisis rijdt het openbaar vervoer vanaf dinsdag 17 maart 2020 een aangepaste dienstregeling. In Groningen en Drenthe rijden bussen vanaf deze datum op werkdagen de zaterdagdienstregeling. Voor een goede bereikbaarheid van de ziekenhuizen is een aantal extra ritten ingepland. Op zaterdag zelf rijdt de daadwerkelijke zaterdagdienstregeling zonder de extra ritten en op zondag rijdt de zondagdienstregeling. De buurtbussen en nachtbusen rijden niet.

Door de openstelling van de basisscholen zijn vanaf maandag 11 mei 2020 extra ritten ingepland. Het leerlingenvervoer is per 11 mei 2020 weer opgestart.

Ook de treinen tussen Zwolle en Emmen rijden een aangepaste dienstregeling. Eerst zijn de spitstreinen uit de dienstregeling gehaald. Later is teruggegaan naar één trein per uur.

Net als in het busvervoer wordt vanaf maandag 1 juni 2020 weer de volledige dienstregeling gereden.

De NS rijdt vanaf 2 juni 2020 de volledige dienstregeling in nationaal belang. Dat betekent dat reizigers grotendeels weer van de reguliere dienstregeling gebruik kunnen maken, maar in principe alleen voor noodzakelijke reizen.

Door een pakket aan aanvullende maatregelen (verplichte niet-medische mondkapjes, aangepaste looproutes en bescherming personeel etc.) kan vanaf 1 juni 2020 ca 40% van de normale reizigerscapaciteit vervoerd worden (bus ca 30-35% en trein ca 45-50%). De OV-sector (decentrale overheden en vervoerders) heeft met het Rijk afgesproken dat de kosten voor het openbaar vervoer door de coronacrisis (inclusief de derving van de inkomsten door minder reizigers) worden vergoed. De details van de regeling moeten nog worden ingevuld.

Cultuur

In onze Statenbrief van 13 mei 2020 hebben wij uw Staten geïnformeerd over onze inzet voor de musea, theaters en podia in Drenthe, langs drie lijnen. Wij zetten in op € 1 miljoen uit het landelijke noodfonds voor de vitale regionale infrastructuur en wij willen daar zelf € 550.000,-- voor vrijmaken. Ook zijn wij voornemens een Drents noodfonds in te stellen voor musea en podia die geen aanspraak kunnen maken op het landelijke fonds. Daar willen wij zelf een bijdrage van € 500.000,-- in storten. En wij kijken hoe wij de voorgenomen bijdrage aan de kleine musea uit de Investeringsagenda zouden kunnen inzetten voor die kleine musea in het licht van corona. Op korte termijn zullen wij daarover voorstellen aan u voorleggen.

Verder werken wij aan een initiatief waarmee wij op kleine schaal en laagdrempelig cultuurmakers in Drenthe kunnen ondersteunen. Naar verwachting kunnen wij dit initiatief op dinsdag 19 mei 2020 presenteren. Ook stellen wij dinsdag 19 mei 2020 de lijst met evenementen op het snijvlak van cultuur en vrije tijd vast die in deze bestuursperiode een jaarlijkse subsidie krijgen. Evenementen op deze lijst die zijn afgelast als gevolg van de coronacrisis willen wij in 2020 wel ondersteunen en versterken met 50% van het jaarbedrag.

Ondanks de vele activiteiten die zijn afgelast in het kader van 75 jaar vrijheid, hebben de Nationale Herdenking op 4 mei 2020 en Bevrijdingsdag op 5 mei 2020 op menig een grote indruk gemaakt. Wij werken aan een inventarisatie van mogelijkheden voor afgelaste en uitgestelde activiteiten en projecten en bekijken samen met de Drentse gemeenten of het haalbaar is om volgend jaar een Drentse Week van de Vrijheid te organiseren. Daarover verwachten wij voor de zomer meer duidelijkheid te kunnen geven.

Financiën

Het is op dit moment onmogelijk in te schatten wat de financiële gevolgen van de coronacrisis voor de provincie zullen zijn, zowel op korte als op lange termijn. Dat hangt uiteraard af van het verloop van de versoepeling van de maatregelen en het daarmee samenhangende beroep dat op ons gedaan wordt. Maar ook de uitkomsten van gesprekken met het Rijk over compensatie zijn daarbij bepalend. Wij zetten ons op alle beleidsterreinen via het IPO en andere kanalen in om goede regelingen te realiseren.

Tot nu toe financieren wij de steun die wij zelf bieden of gaan bieden vanuit bestaande middelen. Uiteraard leggen wij daar waar nodig, voorstellen om budgetten anders in te zetten of te bestemmen eerst aan uw Staten voor. In de Voorjaarsnota 2020 zullen wij u vragen om de beschikbare vrije ruimte te betrekken bij de te nemen coronamaatregelen. Het instellen van een aparte reserve is vooralsnog niet aan de orde. Bij de Begroting 2021 hopen wij daarover een duidelijker beeld te hebben.

Financiële positie gemeenten

Wij hebben zorgen over de toekomstige financiële positie van de Drentse gemeenten. Net als in de rest van Nederland staan ook in Drenthe gemeenten onder grote financiële druk (versterkt door de coronacrisis) en wordt het steeds lastiger om een structureel begrotingsevenwicht te bewaren. Het verzwakt de bestuurskracht van die gemeenten en beperkt gemeenten om bij te dragen aan (bovenlokale) urgente opgaven. Tijdens een overleg van de portefeuillehouders financiën van de Vereniging Drentse gemeenten (VDG) op donderdag 14 mei 2020 zijn wij geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen bij de Drentse gemeenten. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), IPO en het Rijk zijn in gesprek over de compensatie van de extra kosten die gemeenten moeten maken en de gederfde inkomsten als gevolg van de coronacrisis.

Panelonderzoek impact corona(maatregelen)

Trendbureau Drenthe en Sociaal Planbureau Groningen hebben in april 2020 een eerste panelonderzoek uitgevoerd onder het Drents Panel en het Groninger panel. Doel van het onderzoek is om zicht te bieden op de (middellange en langere termijn) impact van de coronacrisis op het leven in Noord-Nederland. Beide panels zijn bevraagd op de thema's werk & inkomen, onderwijs, sociale contacten & meedoen, wonen & voorzieningen, gezondheidszorg & mantelzorg, veiligheid. De eerste resultaten zijn ook gedeeld met uw Staten en laten zien dat de impact op alle thema's voelbaar is. Het onderzoek en de resultaten kunt u online raadplegen via <https://trendbureaudrenthe.nl/eerste-resultaten-corona-panelonderzoek/>.

Leefbaarheid

De impact van de coronacrisis op leefbaarheid en sociale contacten is flink, blijkt uit het panelonderzoek: driekwart van de Drenten geeft aan dat het eigen sociale leven vrijwel stilligt. Gebruik van digitale hulpmiddelen om toch enigszins contact te houden met naasten is daarentegen toegenomen. Ook blijkt uit het panelonderzoek dat Drenten minder een beroep doet op zorg, waar zij dat voorheen wel deden. De coronamaatregelen maken mensen hierin terughoudend. Ander punt van aandacht is de rol van mantelzorgers. Een derde van de mantelzorgers kan een deel van de gebruikelijke mantelzorgtaken niet uitvoeren vanwege social distancing. Daarentegen geven mantelzorgers ook aan dat de mantelzorgtaken zwaarder zijn geworden.

Badinrichtingen

In het kader van de noodverordening waren alle badinrichtingen gesloten. Per 11 mei 2020 mogen badinrichtingen de deuren heropenen, met inachtneming van de richtlijnen die zijn opgenomen in het onlangs hiervoor opgestelde Protocol Verantwoord Zwemmen. Voorafgaand aan het verschijnen van het protocol hebben wij de Drentse badinrichtinghouders geïnformeerd over het kunnen voldoen aan de veiligheid en de hygiëne van het zwembad, waar onze toezicht rol zich op richt. Omdat de zwembaden enkele weken niet open zijn geweest is het van belang de waterkwaliteit weer terug op orde te brengen en dient men zich ervan te verzekeren dat geen legionella-bacterie in het leidingwerk aanwezig is. Het toezicht op de zwembaden zullen wij weer ter hand nemen in het kader van de veiligheid en de gezondheid van de Drentse zwembadbezoekers. Uiteraard gunnen we de badinrichting houders even de tijd om alles ingeregeld te krijgen.

Zwemplassen

Vanaf 1 mei 2020 tot 1 oktober 2020 zijn door ons aangewezen zwemplassen opengesteld om te mogen zwemmen. Naast dat er wordt gezwommen, zijn zwemplassen ook plekken waar mensen bij mooi weer graag samenkomen en recreëren. In het licht van de coronamaatregelen die onze maatschappij treffen is het dan ook van belang om het recreatief gebruik goed in de gaten te houden. Dat is niet de rol van ons als provincie, maar ligt op het pad van de eigenaren van de terreinen, de gemeenten en in de huidige situatie ook de VRD. Wij hebben nauw contact met de VRD over het voorkomen van mogelijke problemen rond de zwemplassen. Hoewel ook voor zwemplassen een landelijk protocol is opgesteld, is die in Drenthe niet goed toepasbaar. Het landelijke protocol is voornamelijk gericht op omheinde zwemplassen waar tegen betaling kan worden gerecreëerd, terwijl in Drenthe op vier na alle plassen vrij toegankelijk zijn. Vanuit onze provinciale rol en bevoegdheid, die is gericht op de veiligheid van de zwemplas en de hygiëne, hebben wij ook maatregelen uitgevoerd. Op de toegangsportalen/informatieborden bij alle zwemplassen zijn de coronaregels via een duidelijk zichtbare sticker toegevoegd. Ook de jaarlijkse informatieve folder die wij als provincie jaarlijks uitgeven is dit jaar voorzien van een passage over extra geldende coronamaatregelen. De zwemfolder wordt dit jaar minder actief verspreid om geen aanzuigende werking te bewerkstelligen.

Bedrijfsvoering

Eerder is besloten om tot 1 juni 2020 zoveel mogelijk thuis te werken. In afwachting van de nieuwe besluitvorming door het kabinet, werken wij na 1 juni 2020 ook nog steeds zoveel mogelijk thuis. Wij weten dat het niet altijd eenvoudig is om op afstand en zonder persoonlijk contact het werk te doen en dat thuiswerken ingrijpt in de persoonlijke leefomgeving. Daarom wordt er een thuiswerkregeling opgesteld, om ook de werkplek thuis voor langere tijd arbo-verantwoord te kunnen inrichten. Daarnaast onderzoeken wij welke overleggen noodzakelijk zijn om voor de zomer te organiseren en welke mogelijkheden wij hiertoe hebben.

Provinciale Staten

Inmiddels hebben wij met elkaar de eerste digitale vergaderingen van de Statencommissies Omgevingsbeleid en Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie achter de rug. Dit ging goed, maar was ook voor iedereen wennen. Het politieke debat klinkt toch anders in een digitale arena.

Volgende week beleven wij onze eerste digitale vergadering van Provinciale Staten. Het is goed dat de besluitvorming op deze manier doorgang kan vinden. Wij zien echter allen uit naar het moment dat wij elkaar weer fysiek kunnen treffen. Wij willen ook via deze weg onze complimenten uitspreken naar de medewerkers van de griffie en de voorzitters van de commissies. Zij hebben allen veel werk verzet om de digitale vergaderingen mogelijk te maken.

Tot slot

Wij gaan ervan uit u op deze manier voor nu voldoende te hebben geïnformeerd. Wij kijken uit naar onze eerste digitale Statenvergadering op 20 mei 2020.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter

, secretaris